

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . K 26.—
 za pol leta 13.—
 za četrt 6-50
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo ololečno . 29.—
 za ostalo inozemstvo . 35.—
 V upravnistvu:
 Za celo leto naprej . K 22-40
 za pol leta 11-20
 za četrt 5-60
 za en mesec 1-90
 Za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENECEC

Inserati:
 Enostolpna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat po 15 v
 za dvakrat 13 —
 za trikrat 10 —
 za več ko trikrat . . . 9 —
 V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljanju primeren popust.
 Izhaja:
 vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 6. — Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Upraviškega telefona štev. 138. —

Današnja številka obsega 4 strani.

Občinske volitve v Trstu. — Demonstracije v Trstu in v Gorici.

Trst, 13. junija 1909.
 Dove era questa gente?
 Kje so bili ti ljudje, so se danes popoldne začudeno povpraševali tisti zagriženi pritepenci iz laškega kraljestva v Trst, ko so doznali, kako da so izpadle tržaške občinske volitve IV. kurije v mestu. Izpadle so namreč občinske volitve v IV. kuriji tako ugodno za Slovence, da tega niti sami niso pričakovali. Okolica je volila slovensko. V mestu samem je pa tudi podlegla tržaška magistratna gospoda popolnoma. Slovenci imajo nepričakovano veliko glasov celo v notranjem delu mesta, tam, kjer bi si kmalu ne bil življenja svest, če ne rabiš vsaj tržaškega sissi. O podrobnem izidu poročamo na drugem mestu.
 Trst izgleda danes tako, kakor nekako Ljubljana pred nekaterimi meseci. Po mestu krožijo cel dan močne mešanice policijske in orožniške patrulje. Orožniki imajo nasajene bajonete. O pol 12. uri popoldne se je pripeljal iz Gorice 25 policijskih stražnikov, ob 8. uri jutraj se je pa pripeljal 120 policistov iz Pulja. Z dežele so pozvali v mesto 140 orožnikov, ki ostanejo nedolžen čas v Trstu. Za vsak slučaj je pripravljeno tudi vojaštvo.
 Dopoldne se je volilo v Trstu tako mirno, da Tržačani ne pomnijo več tako mirnih volitev. Hohenlohe pozna Tržačane, pa tudi tržaško magistratno kliko, zato je namestništvo samo vodilo volitve. Da se kolikor mogoče prepreči zbiranje večjih skupin, ki dovede po izkušnjah do izgrediv, je ukazal, da se voli na 92 voliščih. Res je bilo med volitvami mirno.
 Tudi ni bilo veliko opaziti na ulici agitacije. Naj bi ne bili kamoristi in socialni demokrati polepili zidovja tržaških hiš z agitacijskimi plakati, ne bi bil znal, da so volitve. Slovenskih plakatov je malo. Olikani nasprotniki Slovencev so jih trgalji in pomazali. Na lesnem trgu so napravili zijačo zabavo socialni demokrati. Visoko na hiše so prilepili karikature kamoristovskih kandidatov. Eno karikatur so posvetili tudi dr. Mandiču. Seveda se je pa drugače z osebno agitacijo od vseh

strank odločno delalo. Ko se je popoldne doznalo, kake lepe uspehe da imajo Slovenci, so priredili socialni demokratje, ki računajo pri ožjih volitvah na slovensko podporo, pred »Piccolovim«
uredništvom in pa na Korzu demonstracijo, da froclajo kamoriste. Socialni demokrati so klicali: »Eviva Narodni dom!«
»Eviva Trieste slovena!«
Da so bili Slovenci veseli velikanskega uspeha, je umljivo. Slovenci so prihajali pred »Narodni dom«. Policija je zahtevala, naj se ljudje ne zbirajo pred »Narodnim domom«, a ker je poslanec Rybač takoj protestiral, se je prepoved preklicala, pač pa je bilo koncentriranih pred »Narodnim domom«
veliko policistov. Varnostne odredbe je vodil tudi Ljubljancem znani gospod policijski nadsvetnik Wratschko. Policija je zaprla s kordonom dolhode z mesta proti »Narodnemu domu«, da prepreči eventualne demonstracije proti Slovincem po pobitih kamoristih. Kordon se je razšel okolu 11. ure zvečer. Na trgu pred »Balkanom«
je jako veliko ljudi, ki so popolnoma mirni.
 V Gorico se je odpeljalo iz Trsta iz Gorice v Trst pozvanih 25 policistov. Pozvali so jih hrzjavno v Gorico nazaj, ker so, kakor se govori v Trstu, priredili goriški Slovenci, ko so zaznali za zmago tržaških Slovencev, demonstracijo na čast zmagi tržaških Slovencev. Podrobnosti o goriški demonstraciji zdaj, ko to pišem, še niso znane.
 Tržaška policija je od petka opoldne nadalje vsa v službi. Prosto so imeli le šest ur v soboto podnevi. Ostanje v službi do ponedeljka opoldne, ako se mir ne bo kalil, če se pa mir kali, pa seveda dalje. Policija je razumno utrujena. Stroge ukaze ima, da vsak nemir takoj s silo zaduši. Znano je, da nastopa tržaška policija zelo odločno. Kadar vidi, da zna kaj resnega nastati, pozove množico, naj se razide, če se to ne zgodi, se zatrobi, ljudje, ki že znajo, kaj da pride, navadno zbeže, a če ne beže, prične mahati po njih s sabljami. Marsikdo v Trstu, ki nima dovolj hitrih krač, se spominja batin tržaške policije.
 Važna je zmaga tržaških Slovencev v političnem oziru zelo, in sicer osobito zato, ker je zdaj z volivnim listkom v roki dokazano, da tvorijo Slovenci v samem tržaškem mestu tako politično moč, da mora s Slovenci vsak računati. Zblinjena je pa tudi bajka o samoitalijanskem značaju Trsta.
 Nemci so bahato nastopili v voliv-

nem boju. Izid je pokazal, da prav nič ne pomenjajo, ker se je nabrala le mala peščica nemških glasov.
 × × ×
 IZID VČERAJSNIH VOLITEV V TRSTU.
 V vseh treh okrajih okolice zmagali slovenski narodni kandidati.
 I. okraj: Miklavc (slov.) 1086, Končnik (soc.) 324 glasov.
 II. okraj: Bjekar (slov.) 1075, Milost (soc.) 445 glasov.
 III. okraj: Štef. Ferluga (slov.) 1752, dr. J. Pertot (slov.) 1731, Kopač Jože (soc.) 514, Pittoni Val. (ital. soc.) 512 glasov.
 Italijanski kandidati so dobili le neznatno število glasov.
 V mestu:
 I. okraj: Dr. Slavik (slov.) 247, Spazal (soc.) 389, dr. Cosulich (ital.) 519 glasov. Ožja volitev med socialnim demokratom in Italijanom.
 II. okraj: Ožja volitev med italijanskim liberalcem in socialnim demokratom.
 III. okraj: Ožja volitev med dvema slovenskima (dr. Gregorin in Mladovan) in dvema laško-liberalnima kandidatom.
 IV. okraj: Ožja volitev med tremi slovenskimi (dr. O. Rybač, Muha, Kravs) in tremi laško-liberalnimi kandidati.
 V. okraj: Ožja volitev med italijanskimi liberalci in socialnimi demokrati.
 VI. okraj: Ožja volitev med štirimi slovenskimi kandidati (prof. Mandič, Bonič, Može, Živic) in štirimi laškimi socialnimi demokrati.
 Shod „Kmečke zveze“ na Igu.
 Včera, 13. t. m., se je vršil impozanten shod »K. Z.«
za ljubljansko okolico na Igu. Nad 500 kmetov se je zbralo po prvi maši v dvorani »Izobraževalnega društva«. Shod je otvoril tajnik K. Z. posestnik Merkun, pozdravil vse navzoče ter dal besedo tajniku S. L. S. dr. Rožiču, ki je poročal o gospodarski, politični in kulturni organizaciji S. L. S. Opravičil je tudi odsotnost gg. državnih poslancev dr. Šusteršiča in Povšeta, ki sta radi preobitih poslov v državnem zboru zadržana priti na shod. Nato je govoril deželni odbornik g. prof. E. Jarc najprvo o stari liberalni

modrosti, ki jo hodijo takozvani stari in mladi naprednjaki prodajati po deželi — včasih prav poceni, včasih pa zelo drago, kakor jim to kaže. Povedal je zbranim možem, kako bo popoldne dr. Tavčar slika svojim na liberalne verige priklenjenim naprednjakom »klerikalnega zmagaja«. dr. Oražen pa bo kot vitez krvave manšete preganjal barona Schwarza kot morilca iz dežele, a previdno bo zamolčal, da je župan Hribar tisti, ki je prvi zakril krvave septemberske dogodke, kajti on je prvi poklical vojaštvo, ki je potem streljalo na nedolžne žrtve. Hud bo na kranjsko staro šparkaso, se ježil nad klerikalci, da ne store nič proti nji, a tega jim ne bo povedal, da smo na stotine hranilnic in posojilnic ustanovili in tako rešili kmeta iz oduševljenosti in tudi nemških rok. Bahal se bo, da so najbolj narodna stranka, a tega ne bo povedal, da so liberalci sklenili zvezo z Nemci in to celo v škodo ljubljanskega mesta, v škodo slovenskega kmeta (I. odbornik kmetijske družbe je Nemec ravne vsled pogodbe) in v škodo in nečuvstvo, neizbrisljivo sramoto celega slovenstva. — Omenja dosedo samoslovenska uličnih napisov, ki jih je ravno S. L. S. takoj napravila, ko je dobila večino v deželni odbor. Deželni odbornik omenja nato zadnje dogodke v državnem zboru, zlasti nastop dr. Šusteršiča in dr. Kreka v prilog in korist bosanskih kmetov. Kot deželni odbornik poda obširno poročilo o čelu v deželni odbor in omenja, da bosta liberalna govornika popoldne govorila in zabavljala ravno čez tiste stvari, za katere sta sama tudi glasovala. Govori o vsuševanju barja, o cestah in vodovodu v Iški vasi. Omenja pomen in korist živinorejskih zadrug, za katere je novi deželni odbor odločil precejšnjo podporo za povzdigo živinoreje. Deželni odbornik konča: Prepričan sem, da nobeden zavezanec slovenski kmet ne bo šel na shod poslušati, kako bodo liberalni komandantje ubijali klerikalnega zmagaja in štukali, popravljali in še drzno zagovarjali svojo nemško-liberalno zamotano, slovenskemu narodu skozi in skozi škodljivo, strupeno verigo. Ne delajte štafete liberalnim zapeljivcem, narodnim morilcem in gospodarskim škodljivcem slovenskega naroda. Živahno odobravanje in burne ovacije so sledile besedam deželnega odbornika prof. Jarca. — Zborovalci so med govorom burno protestirali, da je občinsko starešinstvo dalo občinsko hišo na razpolago za liberalno zborovanje. Predsednik Merkun predlaga resolucijo, da se izreče zahvala in popolno

LISTEK.
 Pismo iz Ike.
 Velikrat sem prejšnje čase, ko sem na Notranjem služboval, obiskal Reko in Opatijo ter božjo pot na Trsat. Strmeč je počivalo oko na tem rajskem kotu avstrijske rivijere. Nisem se mogel nagledati sinjega morja in na njem plavajočih ladij. Že na železnici me je opozoril prijatelj: »Blizamo se postaji Matulje, pazi zdaj, vide! boš morje«. In res je pred nami zabliščalo v ogromnem reškem zalivu morje, najveličastnejši del božjega ustvarjenja in ponos naših bratov Hrvatov. »Evviva il Quarnero«
je zavpil Italijan, ki je stal pri oknu poleg mene. Italijani si na vso moč prisvajajo ta del Adrije, in hrvaški pisatelj župnik Jemeršič v svoji najnovejši knjigi »Hrvati u Lurdu«
s srdom in gnevom popisuje, v koliko smrtno nevarnost ga je spravil nedolžni klic pri odhodu z otoka Krka: »Živio hrvatski Krk«. Že na ladij so ga insultirali, da se je moral zateči pod obrambo kapitana in njegovih mornarjev, v Reki pa ga je ob 11. uri ponoči na dano znamenje žvižga obsula blizu 600 glav broječa drhal fakinaže, tuleča: »Abasso Croati«, »š njim va more«. Reška policija se ni nikjer pokazala. Kapitan z mornarji ga je spremil v hotel »Evropa«, in ker tu ni dobil sobe, mu je preskrbel zaprto kočijo, v kateri je zbe-

žal na Trsat. Vse naokoli tu bivajo pristni Hrvati, toda po vseh večjih krajih, kakor Reka, Opatija, Lošini, Krk itd. so napojeni s tujim duhom, brez žive narodne zavesti in brez junaškega poguma. Borba za vsakdanji kruh jih dela boječe in tira v zavisnost od bogatih in držnih tujcev. Rajši čebrijajo v laščini kot po domače. Res, da je povsod tudi peščica ognjevitih rodoljubov, ki po družtvih in časopisih netijo ljubezen do rodne zemlje, do naroda in jezika. Daj, mili Bog, da se jim posreči ohraniti v duši ljudstva iskreno hrvaško zavest in odriniti tujca, ki steza grabežljivo roko po teh dražestnih, Slovanom od Boga izročeni krajih. Mesto Reka je zdaj neposredno priključeno ogrski državi: polovici, Ogrji jo imenujejo »biser ogrske krone«
in ne štedijo z denarjem, da jo povzdigujejo bolj in bolj. Zadnjih 20 let je Reka storila velikanski korak naprej ter se širi in razteza od leta do leta. Z vojaštvom šteje že 40.000 prebivalcev. Trgovina je silno razvita, vse se peča edino le ž njo pa z mornarstvom. Vsaka hiša, kamor pogledaš, je prodajalna ali gostilna, po ulicah »Corso«
so prodajalne tako elegantne, da si priprost človek skoraj noter ne upa.
 V pristanišču vidiš ladje vsake vrste, pa tudi ljudi vsake narodnosti: Turke, Grke in Dalmatince ter okoličane v slikoviti narodni noši. Vredno je ogledati si notranje prostore ogromnih parobrodov, zlasti naj tega ne opusti, kdor je prvič v primorskem mestu. Zadnje dni so pripluile

vojne ladje k Reki, tri velike, tri križarice in pet torpedovk. Mornarje sem videl v gostih krdelih po mestu hoditi, vsi čedno oblečeni, zdravih rdečih lic in krepkega života, da jih je bilo veselje gledati. Svet nima boljših mornarjev kot so naši Primorci, zlasti Dalmatinci. Zvečer je bil sijajen prizor, ko so ladje z metalci luči daleč okoli razsvetljevale morje in bregove. Najlepši sprehod je ob pristanišču z vednim pogledom na morsko gladino Kvarnera, obkoljenega v ozadiju od skalnatih vrhov Učke gore, spredaj od otokov. Krasta Kvarnera je obče znana in priznana. Povzdignila se je avstrijska »rivijera«
in svojo slavo razširila poslednjih 20 let ter z velikim uspehom stopila v tekmo s francosko in laško. Tudi tisti, ki so Grško oplovili, trdijo, da naj se tamonje obrežje skrrije pred lepoto Kvarnera. Vsakega tujca očara v vseh barvah bleščeče morje, prijetni duh cvetja in južnega rastlinstva ter nepopisno lepa sinja barva neba.
 Iskal sem po vseh prodajalnah popisa Kvarnera v hrvaškem jeziku, nisem ga mogel dobiti. Reklo se mi je, da ne bi lahko dobili založnika, ker tak »kazipot«
ne bi šel v denar, v desetih letih bi se prodalo komaj 500 izvodov. Nemci imajo brez števila brošur pod imenom »Führer«, isto tako Ogrji. Zato podam tu nekoliko kratkih črtic o mojih sprehodih po Reki in okolici ter o daljših izletih v razna primorska mesta. Za vožnjo med Reko, Veleško, Opatijo, Iko in Lovrano se lahko kupi listek pri glavni blagajni ogrsko-

hrvaškega parobrodnega društva na »molu Adamič«. Plačas 20 K, pa se smeš voziti v navedeni smeri ves ljubi dan skozi dobo meseca, le za daljše izlete treba posebnega voznega listka.
 Oglejmo si tedaj Reko in recimo, da smo se pripeljali z železnico! Od kolodvora gremo po drevoredu v mesto. Na levi vidimo ne daleč napis »hotel Deak«, dobra postrežba in poceni. Skozi ulice »via del Pino«
pridemo do javnega vrta, h kateremu odpirajo vhod umetno izdelana vrata, in dalje na prostorni trg »Zichy«. Na levi stoji krasna nova stavba, cerkev čč. oo. kapucinov z veličastnim pročeljem. Izdelana je pa šele spodnja cerkev, takozvana »kripta«, gornja je tudi že pričeta, delo pa napreduje počasi in cerkev raste kvišku po razmerju prejetih milodarov. Kripta je v resnici lepa, oltarji in oboki kamniti in vse tako primerno, ljubko ter k molitvi vabeče, da bi človek kar klečal in molil. Sneznobelki kip na prednjem altarju predstavlja Marijo pomočnico vernih duš, v stranskih kapelah sta kip presv. Srca Jezusovega in lurske Matere božje. Ker se bliža dan 13. junij, je tudi podoba sv. Antona izpostavljena sredi samih cvetic. Ta popularni svetnik čudodelec in zavetnik ubožcev ima pred seboj vedno tanogo klečečih častilcev. Zanimivi sta ob vhodnih vratih posodi za blagoslovljeno vodo: dve velikanski školjki, ležeči na železnem stojalu. Pripeljal jih je morski kapitan, rojen Hrvat, iz Japonskega in kapucinom podaril. (Dalje prihodujič.)

zaupanje poslancem S. L. S., zlasti njemu načelniku dr. Šusteršiču. Navdušeno enoglasno odobravanje. Resolucija je bila dana na glasovanje in soglasno sprejeta. — Dr. Rožič vpraša, če ima kdo izmed zbranih kaj pripomniti ali ugovarjati. Ugovarjal ni nihče. Zborovalci so se priporočili deželnemu odborniku, da naj podpira v deželnem odboru njih prošnje, kar je odbornik Jarc tudi obljubil, zlasti glede živinoreje. Vlado je zastopal vladni nadkomisar pl. Hofbauer. Zborovalci so prihiti iz vseh sosednih krajev: iz Golega, Zelinja, iz Pijave gorice, Tomišlja, Iške vasi, največ pa iz Iga in Studenca. Navzoči so bili tudi župani: iz Iške vasi Japelj, Ivan Štrumbelj, Ig. Anton Svete, Tomišelj, Ant. Modic, Vrblene in še drugi veljaki, možje zastopniki sosednjih občin. — Shod je bil veličasten, naravnost impozanten, za kar gre čast in hvala vrlemu tajniku K. Z., g. Merkunu in vsem kmetom, ki so prišli v tako obilnem številu na shod. Le krepko naprej za pravice kmetijskega stanu pod zastavo »Kmečke zveze«!

Državni zbor.

Dunaj, 13. junija 1909.

Finančni načrt.

Včeraj je zbornica bila skoraj prazna. Težko bi bili zborniki skupaj 100 poslancev, ko bi opozicija zahtevala, naj predsednik konstatuje sklepčnost. Posamezni opozicijski poslanci so hodili strašiti predsednika dr. Pattaja, naj zaključi sejo, ker ni navzočih 100, za sklepčnost potrebnih poslancev. Ker pa opozicija ne uganja obstrukcije, motala se je razprava za silo dalje.

Poljski divjak Breiter je utemeljeval svoj nujni predlog, naj zbornica vladi izreče obžalovanje, ker je brez ustavnega dovoljenja Turčiji izplačala 55 milijonov kron za državna posestva v Bosni. Govornik je navajal sicer razloge, ki bi bili stvarni še pred enim mesecem, ne pa sedaj. Po dogovoru s turško vlado je morala naša država do 14. maja izplačati dogovorjeno odškodnino. Sploh je bilo že davno znano, da je naša država Turčiji zagotovila odškodnino. Poslanec Breiter pa je menda prespal zadnje mesece, ker je šel sedaj prišel do prepričanja, da je vlada morda le kršila pravice parlamenta. Da ta predlog ni bil resen, to sta naglašala tudi oba glavna govornika, nemški liberalce Kuranda in socialni demokrat Nemec. Pač pa je Breiter dal priliko finančnemu ministru dr. Bilinskemu, da je uprav zlobno in posmehljivo ščipal opozicijo. Zloben je dr. Bilinski navzlic svoji navidezni pohlevnosti. Norčeval se je, da opozicija ne more sestaviti pozitivnega programa. Mož pa previdno zamolči, da ne pomaga opoziciji noben program, ako se vlada kot klop drži ministrskih stolov. Vlada je doživela v kratkih presledkih hude moralne udarce, a se dela, kakor da je vse v najlepšem redu. Poslanec Breiter je torej storil uslugo le vladi, da se je dr. Bilinski mogel zopositi nad opozicijo, ki pa mu je odločno ugovarjala.

Ker je poslanec Kalina še odložil svoj nujni predlog, je zbornica nadaljevala že davno pričeto prvo branje vladnih predlogov, s katerimi naj bi se pregnala suša v deželnih blagajnah. Govorili so skoraj do noči le štirje govorniki, češki agrarec Oklestek, soc. demokrat Glöckel, dr. Redlich in rusinski poslanec Budzynovskij. Glöckel je svoji stranki storil jako slabo uslugo. Ves njegov govor so bili le slabo zverženi napadi na krščanske socialce, fraze z javnih shodov po predmetnih gostilnah. Zaletel se je tudi v dr. Redlich, češ, da je kršč. socialni žid. Dr. Redlich ga je pošteno zavrnil začetkom svojega govora. V nadaljnjem govoru je dr. Redlich priporočil vladi večjo varčnost, reformo železniške in politične uprave. Kar se vedno naglašja, je navajal tudi dr. Redlich: Avstrijska uprava je draga, pa slaba. Preveč se piše, nadzoruje in pritožuje, kar zahteva ogromne stroške za birokratski aparat. Velika napaka pri nas je tudi, da mladina po dovršenih šolah večinoma išče le državne službe. Vse pa hoče dobro živeti tudi na stare dni, in to množi državni bremena. Sicer pa tudi dr. Redlich ni vedel naštetih novih virov za državne in deželne finance.

Budzynovskij pa je dolgi dve uri narekaval svoj govor stenografom. Napolnil bode s tem govorom najmanj trikrat svoje glasilo. Tudi neka!

Jutri, ponedeljek popoldne, ob 3. uri je zopet seja. Vladni možje upajo, da bode jutri končano prvo branje finančnega načrta in da se v torek morda že prične proračunska razprava. To pa je v prvi vrsti odvisno od opozicije. Ta ima v rokah ključ položaja. Če hoče opozicija, vlada ne dobi niti enega poglavja državnega proračuna. In to najbolj beli lase vladnim priganjalcem, ker ne vedo, kaj namerava opozicija. Vsa vladna glasila pridušajo svoje ljudi, naj so do zadnjega v zbornici. Mogoče je namreč, da bo opozicija o raz-

nih postavkah v proračunu zahtevala glasanja po imenih. Pri takih prilikah pa ni izključeno, da vlada ne dobi večine. Proračunska razprava bode torej jako zanimiva. Na levi in desni je izdano povelje: Vsi na krov!

Predlogi in vprašanja.

Poslanec Pišek je vložil nujni predlog za državno podporo po toči in povodni poškodovanima občinama St. Ilj in Mislinje pri Slov. Gradcu.

Poslanec dr. Hočev var je nujno predlagal podporo pogorelcem v Dol. Prekopi pri Kostanjevici, kjer je 6. t. m. pogorelo pet hiš in sedem gospodarskih posojil.

Dr. Benkovič je vložil interpelacijo zaradi preziranja slovenščine pri okr. glavarstvu v Brežicah, zaradi zlorabe pri volitvi v okr. zastop Laški trg in zlorabe zborovalnega zakona povodom obhoda nemških telovadcev v Brežicah.

Poslanec Pišek interpeluje pravosodnega ministra zaradi nezakonitega in krivičnega postopanja sodnika Gräsnitza v Marenbergu proti učitelju Hrenu.

Orel.

Mladeniški shod v Radečah

dne 13. t. m. je zelo lepo uspel. Vršil se je ob 3. popoldne v dvorani »Narodnega doma«. Zbralo se je okoli 200 samih mladeničev, v prvi vrsti pa je omeniti brate Trbovljane, ki so prikorakali v uniformah, nadalje brate iz Celja in Smartna pri Litiji. Veliko požrtvovalnost so pokazali zlasti mladeniči iz Čemernege in Svibnja, ki se niso ustrašili daljnega pota. Na shod sta prišla tudi župan radeški, g. Križman in grajščak pl. Hoffmannsthal, znan pospeševatelj vsake dobre stvari. Govorili so gg. župnik Hiersche, F. Terseglav, dr. Leonard, predsednik trboveljskega »Orla«, brat Zupan in kaplan Krišche iz Smartna. Govori in tem sledeča posvetovanja so rodila velik uspeh, ker so fantje sklenili ne samo organizirati se v Radečah samih, marveč ponesti našo misel še dlje in globlje v okoliš. Dolenjska se prebujala in »Orel« vključil v bedastim ugovorom od te ali one strani ni ravno zadnji pri tem delu. Na zdar!

Knezonaški, metropolit goriški,

dr. F. B. Sedej, je na udanostno brzojavko notranjskih in goriških »Orlov«, zbranih ob Binkoštih v Vipavi, odgovoril na naslov brata dr. J. Dermastije v daljšem pismu, v katerem izraža svoje veliko veselje nad brzojavko ter izjavlja, da je krščanska mladina naš up in naša zmagaja, vsled česar s krščanskim vzletom »Orla« blagoslovlja.

Silen potres na južnem Francoskem.

(Po zadnjih vesteh.)

70 mrtvih, 300 ranjenih.

Pariz, 13. junija. Po celem južnem Francoskem je iznenadil prebivalce hipen in močan potres. Število mrtvecev cenijo na 70, ranjenecv pa na 200 do 300. Te številke pa se bodo najbrže žalibog izkazale za prenizke, ker je potres uničil skoro vse brzojavne in telefonske zveze, vsled česar ni od premnogih krajev še nobenih informacij. V Roguesu je ubitih 15 ljudi. Večina od potresa prizadetih krajev je več ur ostalo brez pomoči. V Aiguillu je do dveh jutraj vladala strašna panika, zlasti, ker je manjkalo obvez in zdravil. Zla poročila so došla tudi iz Avignona; potres je ondi uničil tudi zgodovinsko znamenito trdnjavo in papeževu palačo.

Pariz, 13. junija. Župan marsiljski je dal med stradajoče v okolici razdeliti 5000 kg kruha. V St. Cannatu se je pogreznil stolp in zidovi cerkve kažejo hude razpokline. Prebivalci so vsi iz mesta zbežali in taboré na prostem. Škodo v Cannatu cenijo na 1 milijon frankov. Dozdaj najdene mrličev so začasno spravili v neko skladišče.

Pariz, 13. junija. Pionirji pospravljajo ruševine in razdirajo hiše, da preprečijo nadaljne nesreče. V vasi Lambede so dozdaj našli 20 mrličev, večinoma otrok in starčkov.

Pariz, 13. junija. Vso od potresa na južnem Francoskem povzročeno škodo cenijo na 10 milijonov frankov. Pripravlja se rešilna akcija. Zborni poveljnik marsiljski je odpotoval z avtomobilom v potresno ozemlje ter daje potrebna navodila.

KONFLIKT MED GRČIJO IN TURČIJO. BOJI V ALBANIJU.

Med Turčijo in Grčijo preti zaradi Krete resen spor. Velesile so se namreč 23. julija 1906 nasproti kreški vladi obvezale, da odpokličejo internacionalne čete in so to tudi storile; vendar pa je zdaj na Kreti še 2000 mož, Francozov, Rusov, Lahov in Angležev. Te čete bi se imele te dni vrniti v domovino. Na Kreti bi potem ostala le milica in orožništvo, ki je

v grških rokah. Kakor hitro zapusti zadnji mož internacionalnih čet Kreto, zaplata na otoku grška zastava.

Mladoturška vlada je seveda v velikih škripcih. Bosno in Bolgarijo, oziroma Rumelijo je že izgubila, zdaj naj se pa še aneksija Krete izvrši in mladoturške »slave« bo konec. Težko je verjeti, da bi Mohamedanci vzlic svoji apatiji tudi še to mirno požrli. Abd ul Hamid je bil saj spreten diplomat in je tako aneksijo Krete kakor Bosne in Rumelije zadrževal; kakor hitro so pa začeli mladoturki Turčijo osvobojati, je šlo vse rakom žvižgat. Na aneksijo Krete bi Mohamedanci mladoturkom z revolto odgovorili. Zato zdaj mladoturki vse sile napenjaajo, da preprečijo grške namere.

Mobilizacija?

Carigrad, 13. maja. Baje bo Grčija v enem tednu zbrala v Tesaliji 30 ti-soč mož.

Carigrad, 13. junija. Sicer ni resnično, da Turčija mobilizira, vendar pa se je izdelal načrt za mobilizacijo in razvrstitev čet na grški meji. Če bi prišlo do vojske z Grčijo, bo poveljnik turških čet Mahmud Muktar-paša.

Carigrad, 13. junija. Angleški admiral Gamble-paša, ki reformuje turško mornarico, resno namerava odpluti s turškim brodom na povelje vlade pred Kreto. Merodajni krogi seveda zelo dvomijo, ako je turško brodogradništvo za tako ekspedicijo sposobno.

Vojske ne bo?

Carigrad, 13. junija. Turška vlada je storila pri velevladstvih korake, da naj internacionalnih čet ne odpokličejo iz Krete, ker bi to imelo za neizogibno posledico aneksijo od strani Grčije. Velevladstvi definitivno na to še niso odgovorile, par pa turško vlado opozorile, da so se nasproti kreški vladi zavezale, da čete odpokličejo. Sicer pa se velevladstvi zdaj med seboj pogajajo, kaj naj store. Odločilni diplomatski krogi so vsi soglasno tega mnenja, da vojske ne bo, ampak da Turčija le zato tako pritiska in izvršuje vojaške demonstracije, da bi pri ureditvi kreškega vprašanja od velesil izsilila kolikor mogoče ugodne pogoje.

Kaj Turčija zahteva?

Carigrad, 13. junija. Turčija glede Krete zahteva sledeče: Kreto naj postane avtonomna provinca pod suvereniteto sultanovo; grški komisar Zaimis mora otok zapustiti in se zopet vpostaviti mohamedanska in kreška zastava. — Imenovati se mora za guvernerja kristjana, ki pa ne sme biti Grk, ampak podanik druge nevtralne države. — Sudaško pristanišče mora dobiti turško garnizijo in brodogradništvo. — Polpolna enakost med mohamedanci in Grki. — Pravica intervencije turške garnizije, ako bi za vzdrževanje miru kreška milica ne zadostovala.

V Albaniji se vrše boji.

Carigrad, 13. junija. V Albaniji je prišlo pri Milisiji med četami Džavid-paše in vstati do boja. Nekaj albanskih kul je razdrtilih. Boji v Albaniji utegnejo imeti silno resne posledice. Albanija je gorata, skoro nedostopna in večjim četam ne nujna nikakih resurs. Zato je jako dvomljivo, ako se bo Džavid-paši posrečilo hitro udušiti nevarni upor.

PROTI GERMANIZACIJI NA GARD-SKEM JEZERU.

20. t. m. se vrši v Veroni velik shod, katerega se udeležijo tako laški kakor avstrijsko-laški župani, poslanci, društva, itd., ki bivajo okoli gardskega jezera. Gre se za to, da se vstavi germanizacija ob jezeru. Nemški napisi naj bi izginili, zidanje vil v nemškem slogu naj bi se prepovedalo in agitralo med Francozi in Angleži, da bi začeli v večji meri posecati gardsko jezero, da izpodrinejo Nemce. Da se bo pri tem hvalevrednem in upravičenem shodu tudi nekoliko iridentizma razpečevalo, je samoobsebi umevno.

TURKI RAZDEJALI ALBANSKE TRDNJAVE.

Med Džavidom pašo in Albanci v Malisiji je prišlo do boja. Razdejanih je bilo nekoliko albanskih trdnjav. Ni znano, kake izgube imajo čete.

Dnevne novice.

— Slovenskim pedagogom v uvaževanje. Nemški okrajni šolski svet za mesto Brno je ukrenil sledeče: Po § 4., odstavku 2. šolskega in učnega reda se morajo otroci vzgajati v ljubezni do rodnega naroda. V smislu sklepov letošnjih okrajnih konferenc se pozivlja učitelstvo, da posveča temu delu vzgoje pri vsaki priliki posebno pozornost. Zato naj se natanko izpolnjujejo vsa navodila, ki so jih sprejele konferenc. C. kr. deželni šolski svet je sklenil v svoji seji dne 7. nebelunga (to ime nam je znano. Op. por. 1908. naslednja navodila na šolska vodstva: 1. Dasi-ravno je treba seznaniti učence višje stopinje z najnavadnejšimi tujkami, vendar naj se omeji rabo tujk sploh le na najpo-

trebnejše. Zato se je tudi pri pismenem uradovanju tujk čimnajtežje ogibati. Sploh naj se posveča največja pozornost čistosti in lepoti nemškega jezika v vseh učnih predmetih. — 2. Pri rabi imen mesecev sedaj veljavnega koledarja (kaj misli č. kr. dež. šolski svet s tem — morda hoče vpeljati nov koledar? Op. por.) je prilika, da se seznanijo učenci tudi s pomenom starih nemških imen mesecev. Sedaj veljavnih imen mesecev ne more izpodriniti šola sama, ampak to bi se moralo zgoditi potom uradne naredbe za vso državo. — 3. Pri zgodovinskem pouku naj se učenci seznanijo prav posebno tudi s onimi dogodki, ki so pomembni za zgodovino nemškega ljudstva. (Spominski dnevi.) — 4. Priporočajo se, da se posvetuje pri mesečnih konferencah, kakšna sredstva je treba uporabljati v dosegu narodne izobrazbe, ne da bi šola prekoračila meje, ki jih postavlja zakon. V koliko je treba seznaniti učence s pomenom obrambnih društev, mora biti prepuščeno taktu posameznih učiteljev. Predsednik: dr. Avg. pl. Wieser. — Tako moravski Nemci — in naša šola? Priporočali bi, da si naše učitelstvo ta odlok dež. šolskega sveta v Brnu globoko zapiše v srce in mutatis mutandis skrbri, da bo tudi vzgoja naše mladine — posebno v obmejnih krajih strogo narodna.

— Liberalen shod na Igu, se je vršil včeraj v nedeljo popoldne ob jako pičlem številu poslušalcev. Dr. Oražen in dr. Novak sta pripeljala iz Ljubljane tri voze svojega spremstva, med njimi kavarnarja Krapeša, »iurista« Esta, gostilničarja »jugoslovanskega hrama« Stefana Berganta; Ogorelčev ata iz Škofelje pa je tudi pripeljal nekaj svojih pristašev. Izancev samih je bilo okoli deset, nekaj sokoliki, čev, drugi so pa bili pristaši S. L. S. Ko so se liberalci v Grbčevi gostilni v družbi neizogibnih gospodičev napili navdušenja, so prišli na zborovališče, kjer je otvoril in predsedoval shodu podžupa Kraljič. Prvi govornik dr. Oražen pravi, da ni namen liberalne stranke boj proti veri, ampak oni hočejo uresničiti svoje politične načrte. Govori o našem slovenskem šolstvu, o septembarskih dogodkih, o Schwarzu, o povišanju učiteljskih plač, samo o starih že znanih stvareh. Za njim se je ojunail dr. Novak ter govoril v svojem znanem tonu »farške gonje«. Trdil je, da je S. L. S. kriva, da je nemški justični minister na Dunaju. Odgovarjal je kaplan gosp. Drolc. Gospoda kaplana so s svojimi surovostmi neprestano motili in žalili. Toda, ko je na koncu svojega govora pozval, naj se zakliče »S. L. S. živi!«, se je vse temu pozivu odzvalo. Koncem shoda se je izvolil Alojzij Minutti, zastopnik Koslerjevega piva na Igu in pa še neki Jere kot poverjenika, da bosta oskrbevala pravila liberalnega gospodarskega in političnega društva na Igu. Shod se je zaključil in dr. Oražen ter zastopnik Koslerjevega piva sta šla na Koslerjevo pivovarno.

— Volitve v novi goriški deželni zbor bodo avgusta ali septembra meseca.

— Sostro. Včeraj popoldne ob 3. uri je bil občni zbor »Katol. izobraževalnega društva« v Sostrem. Na občnem zboru je predaval dr. Rožič »O razvoju ustavnega življenja v Evropi s posebnim ozirom na Avstrijo.« Navduševal je tudi navzoče, naj se trdno oklenejo društvenega življenja in napredka v izobrazbi.

— Slovenci so dokazali, da je Trst dvojezično mesto. Pred včerajšnjimi volitvami v Trstu je »Piccolo« rotli Italijane, naj nikar ne dopuste, da bi bili izvoljeni slovenski poslanci, ker bi bil sicer Trst za vedno ožigasan kot dvojezičen. Slovenci so se potrudili, da so včeraj podali sijajen dokaz o dvojezičnosti mesta.

— Politična morala »Edinosti«. »Edinost« se je, od nas primorana, s krvavečim srcem odločila tudi nekaj ziniti o pogodbi njenega prijatelja in podpiratelja Ivana Hribarja z Nemci. Ne ve pa nič drugega povedati kot to, da je bila tudi S. L. S. zvezana z Nemci! To je nesramnost, kakršne je le »Edinost« zmožna, ki računa na od nje popolnoma poneumljeno pravce. Vsak otrok ve, da S. L. S. ni bila nikoli z Nemci zvezana ne s podporo ne brez podpisov. »Edinost« pa je s svojo notico zopet pokazala, da rada od nje nič živi.

— Iz poštne službe. Imenovani so za poštne praktikante absolvirani srednješolci: Konrad Višner in Franc Volc za Ljubljano; za poštnega oficijanta rač. podčastnik I. razreda Martin Mlakar za Ljubljano. Poštno eksped. mesto v Vidmu pri Krškem je dobila gđč. Antonija Arko, v Podgorju gđč. Roza Stritof, v Lupoglavu Ana Hambammer. Prestavljene so poštne oficijantije: Ana Zavrnšek iz Metlike v Kočevje, Gabriella Kamenšek iz Kočevja v Metliko, Emma Triller iz Spodnje Šiške v Škofjo Loko, Ivana Božič iz Sežane v Spodnjo Šiško.

— Važna razsodba o voznih listih na železnicah. Stavbenik Fr. Brázda je zahteval na postaji v Šumperku vozni listek. Ker mu je uradnik hotel dati nemški li-

stek, ga Brázda ni sprejel ter je potoval brez listka. Državna železnica je Brázdo tožila na plačilo listka in globe pri sodišču v Usti nad Orlico. Tožba je bila pa odbita in železnica obsojena povrniti stroške. Stavbenik Brázda je pa dolžan plačati navadni potni listek, ker je potoval brez listka. Pri razpravi je bilo konstatirano, da ima železnica v svoji službi ljudi, ki ne znajo češko. Nadalje, da obstoji naredba, glasom katere morajo biti na Češkem, Moravskem in v Šleziji vse tiskovine nemško-češke ter morajo biti izpolnjene v jeziku stranke. Razsodba pravi, da ako bi tudi ne bilo te ministerijske naredbe, da pač zadostujejo že sedaj veljavni zakoni za to, da se mora na češke zahteve s strankami češko uradovati ter jim na zahtevanje izdajati take listke, da jih stranka lahko razume. Ako so na Češkem za državne železnice veljavni ti zakoni, morajo biti tudi na Slovenskem. Opozorjamo slovensko občinstvo, naj povsod zahteva pri blagajnah državnih železnic slovenske vozne listke.

Vabilo k otvoritvi »Društvenega doma« »Kat. slov. izobraževalnega društva« v Komendi, ki se vrši, v nedeljo, 20. junija 1909. — Spored: Dopoldan: Ob tričetrti na 10. pozdrav gostov pri »Gasilnem domu« v Komendi, nato sprevod z godbo k župni cerkvi. Ob 10. slovesno opravilo v župni cerkvi, potem blagoslov »Društvenega doma« po deželnem poslancu gospodu dekanu Lavrenčiču in govor državnega in deželnega poslanca g. dr. Kreka. Opoldne skupno kosilo za goste pri A. Mejaču. — Popoldan: Ob 4. uri javna telovadba: a) Rajalni nastop, b) proste vaje, c) vaje na orodju, d) skupina, e) rajalni odhod. — Po telovadbi ljudska veselica, s srečolovom in godbo pri A. Mejaču. K obilni udeležbi vabi najuljudnejše odbor.

— Nekaj za južno železnico. Silno čedne razmere vladajo na kolodvoru v Zidanem mostu. V restavraciji so natakarji tako nesramni, da slovensko zahtevno gosta prestavijo na nemško in jo nemško ostentativno ponove, češ, sicer te razumem, a ti nalašč slovensko ne postrežem. Ko je 13. t. m. slovenski gost vprašal za račun, je natakar trikrat povedal vsoto nemško, ko ga gost le ni hotel razumeti, jo je predrzni fantič napisal, češ, to pa moraš razumeti. Tudi sicer se v ti restavraciji zbirajo najhujši germanski zagrizenci s svojimi topimi in od maščobe zalitimi alkoholičnimi obrazi ter čez Slovence na glas zabavljajo, kar železniške potnike, ki so primorani v restavraciji čakati, zelo moti, vznejevolji in jim restavracijo pristudi. Včeraj je bil slučajno v restavraciji ob 1. uri popolnoči navzoč tudi neki Italijan iz Trsta, ki dobro slovensko razume in se je zgražal nad sirovim zabavljanjem nemškega omizja. Začuda smo med temi štenkači opazili tudi železniške uradnike. Čujemo, da na Zidan most pride nov postajenačelnik, ki je na glasu kot objektiven uradnik. Pozivljamo ga že zdaj, da posveti svojo pozornost tudi kolodvorski restavraciji, koder morajo Slovenci ravnotako drago plačevati, kar zavžijejo, kakor Nemci, pa so izpostavljeni nevarnosti zasmehovanja in jih slovensko ne postrežejo krkolini, ki so ondi nastavljeni za natakarje.

— Na Černuči se je obesil Jernej Juvan, rojen leta 1887. v Mariboru, pristojen na Černuči. Samomorilec je bil znan pretepač in ponočnjak. Kakor se čuje, je Juvan izvršil samomor vsled strahu pred šestmesečnim zaporom.

— Davek na luksu. Poslanec pl. Pantz in tovariši so vložili predlog na uvedbo davka na luksu. Po tem predlogu se bi obdabile elegantnejše obleke, elegantni klobuki, elegantno perilo, luksuriozni vozovi, avtomobili, lepše pohištvo, umetnine, lišp, preproge, čipke itd. Davek na vse to se bi plačeval že pri nakupu v trgovini, ker pač ne gre, da bi eksekutor preiskoval, katera dama nosi elegantno perilo. Poslanec Pantz je izračunal, da bi se dobilo pri 3% davka celih 30 milijonov kron, ako se računa, da se proda takih stvari na leto za 1000 milijonov kron. Torej čim večji ženski klobuk, tem večji davek.

— Aretiran je bil, kakor poroča »Gorica«, v kavarni »Al Teatro« v Gorici neki L. Conforti, trgovec z lesom v Beljaku. Ta aretacija je v ožji zvezi s »krahom« laške banke »Popolare«. V Beljaku so aretirali soprogo Gino. Confortija dolže, od bivšega ravnatelja propadle »Bance popolare« dobil nad en milijon kron.

— Za ravnatelja zagrebske hrvaške opere bo imenovan profesor Kaiser, odlični glasbenik. Dosedanji ravnatelj Nikola pl. Faller bo imenovan ravnateljem konservatorija, v kar se v kratkem pretvori sedanji glasbeni zavod.

— Demonstracije proti banu Rauchu. Po procesiji sv. Rešnjega Telesa je prišlo v Bakačevi ulici do demonstracij proti banu Rauchu. Ko je ban zapuščal stolno cerkev, se je začelo posamične živio-klice, ki so pa bili takoj nadglašeni po živžganju, kričanju in klici »proč z njim!« drugega tisočerega občinstva. Zaprti voz

banov — ki je prebledel sedel v kotu voza — je oddrdal z bliskavo naglico po ulici, potem po Jelačičevem trgu v Dugo ulico, iz katere se prihaja v gornje mesto. Spremljalo ga je deset redarjev na konjih pod vodstvom policijskega poveljnika Zdenčaja, ki so s potegnjenimi sabljami v galopu jездili poleg voza. V Zagrebu se spominjajo na sličen prizor v letu 1903., ko je grof Khuen-Hedervary neposredno pred svojim padcem v spremstvu ulanov na sličen način bežal iz stolne cerkve. Sekcijskega načelnika Mixicha, ki je v odprtem vozu počasi sledil banu, je občinstvo vzprejelo s krikom in smehom.

— Sijajna slovenska prireditev v Gorici. Včerajšnja predstava »Divjega lovca«, katerega je priredila naša goriška srednješolska mladina, je napolnila prostoro goriškega »Trg. Doma«, kakor še nikdar. Tako sijajno se ni izvršila še nobena slovenska igra v Gorici. Gmoten in materialen uspeh te predstave naše srednješolske mladine je bil velikanski.

— Velika nesreča pri Gorici. Včeraj popoldne so se dve ženski in dva fanta hoteli peljati pri Mirnu z mirnske leve strani na desno orehovsko stran Vipave. Ko so bili že blizu brega, je eden fantov pričel zibati čoln, da bi ženske prestrašil. Čoln se je nakrat prevrnil in vse štiri osebe so padle v vodo. Ena ženska se je rešila, ker je znala plavati. Tudi en fant se je rešil. Utonilo pa je dekle Frančiška Silic iz Orehovci in fant, ki je čoln zibal.

— Plačilo Italijanom. Sodniška preiskava proti onim laškim dijakom, ki so 23. decembra na dunajskem vsučilišču streljali iz revolverjev, je — ustavljena.

— Parnik »Slavonia« ponesrečil. Parnik »Slavonia« Cunard Line se je pri Azorskem otoku Flora razbil. 110 pasažirjev I. razreda in 500 drugih pasažirjev »Slavonije« sta vzela na krov parnika »Princess Irene« in »Batavia«. Neko poročilo Lloydja iz St. Mihaela (Azorji) potrjuje vest, da se je parnik Cunard Line »Slavonia« razbil ter dostavlja, da je ladja bržkone izgubljena.

— Petdesetletnica protokolacije je praznovala te dni tržaška občina znana trgovina na debelo Michele Truden.

— Nov kanonik v Pulju. Cesar je imenoval stolnega vikarja in kooperatorja v Pulju Leonarda Pavava kanonikom tamošnjega stolnega kapitlja.

— Razpisano je v c. kr. kaznilnici v Kopru mesto stražnika.

— Smrt pobrati pod lopato, kar rodil je beli dan. Umrli je 7. t. m., previden s svetimi zakramenti za umirajoče, v najlepši dobi svojega življenja Ignacij Travnik, star 22 let, trgovčev sin na Vel. Mlačevem pri Grosupljem. Trpel je tri tedne mučno bolezen, katera mu ni dala prejemir, da ga je spravila v hladni grob. Bil je pošten, plemenit mladenič, znan daleč naokoli. Spoštovalo ga je vse, kar ga je poznalo. V dokaz naj bo samo to, da še ni bilo v fari in tudi daleč naokoli takega pogreba, kot sedaj. Od vseh strani, da nad 100 km daleč so ga prišli spremit k sladkemu počitku njegovi prijatelji. Nagrob-nico in pri maši je pel moški zbor iz Ljubljane tako mlo, da je vse utihnilo in na tihem prelivalo solze. Družina, ki je izgubila svojega sina, oziroma brata, naj bo s tem potolažena in naj nikar preveč ne žaluje. Saj biva nad zvezdami preskrbljen.

Vaški fantje.

— Samomor. V bližini državnega kolodvora v Trstu se je ustrelil privatni uradnik Aleksander Hribar.

— Za sprejem v deželno umobonico na Studencu je neobhodno potrebno zdravniško spričevalo, ali od zdravnika, ki je zdravil zadnji čas dotičnega bolnika, ali pa od uradnega zdravnika tega okraja. Stranke se v njih lastnem interesu na to zakonito zahtevo opozore, da jim ne nastanejo vsled opustitve te zahteve nepotrebnih neprilike, in bi morale bolnika zopet odvesti. Stranke se morajo zglasti brez izjeme pri sprejemnem uradu deželne bolnice v Ljubljani, kjer se bolnika sprejme, seveda, v kolikor je prostora, in kjer se morajo izpolniti sprejemni pogoji. Vodstvo deželnih dobrotelnih zavodov.

Nov »Gasilni Dom« v Stožicah, je včeraj blagoslovil č. g. svetnik S. Zupan.

Štajerske novice.

Š Slovensko trgovsko društvo v Celju je sklenilo po možnosti realizirati sklepe I. vseslovenskega trgovskega shoda ter je začelo zbirati prispevke za štipendije, s katerimi se bode pomagalo slovenskemu trgovskemu naraščanju pri otvoritvi trgovin v obmejnih, oziroma narodno ogroženih krajih.

Š Ogenj v mariborski okolici. V Brezulah pri Mariboru je v soboto, 12. t. m., zvečer ob šestih uničil ogenj popolnoma trem posestnikom lišna in gospodarska poslopja. Ker je bilo vse s slamo krito in so bila poslopja blizu skupaj, je bilo hipoma vse v plamenu in se ni moglo nič rešiti. Na lice mesta so prihiteli ognjegašci iz Hotinje vasi in Rač, ki so vsaj omejili

ogenj, da se ni razširil na sosedna poslopja. Pogorelci so zavarovani le za majhne svote. Žažgal je baje sedemletni deček; preiskava bo pa še dognala, kdo je pravi krivec.

Š Zopet nemška slavnost v Celju. Celjski Bismarkovci se pripravljajo, da se 3. in 4. julija zopet malo razkriče. Takrat bodo slavili 60letnico celjskega nemškega pevskega društva.

Š Zblaznela je 41letna gostilničarka Marija Spendovova, rodom iz Gornjega grada in neznano kam odšla. Domneva se pa, da je šla proti Kamniku. Kdor jo dobi, naj obvesti moža Franca v Gornjem gradu.

Š V Ormožu je bilo včeraj veliko hajlanje. Tja je z novim graškim drž. poslancem pohitelo nemško pevsko društvo iz Maribora. Pred mestno hišo so bile slovesno izročene Wastiamu, dr. Kokoschneggu in sod. nadsvetniku Liebischu diplome ormoškega častnega občanstva. Konec je bil seve »feuchtfrohlich«.

Ljubljanske novice.

lj Slavnost v Komendi. Ljubljanske somišljenike in bratska društva v ljubljanski okolici opozarjamo na slavnost otvoritve »Društvenega doma« v Komendi, ki se vrši prihodnjo nedeljo. Odhod iz Ljubljane v nedeljo jutraj ob sedmi uri 28 minut v kamniškem vlakom do postaje Jarše - Mengeš, kjer čakajo vozovi. S tem vlakom se odpelje tudi odposlanstvo »Slovenske krščanske soc. zveze« z zastavo. Vsi oni ljubljancani, ki se nameravajo udeležiti tega izleta naj to naznanijo prihodnjo sredo v društvenih prostorih S. K. S. Z. od sedme do osme ure zvečer. Vožnja do postaje Jarše - Mengeš in nazaj velja 1 K 20 v.

lj Slovensko glasbeno društvo »Ljubljana« se udeleži slavnosti v Komendi in sicer dopoldne po odposlanstvu, popoldne pa napravi zbor izlet v Komendo. Vabimo tudi gg. podporne člane, da se pridružijo izletnikom.

lj 50-letnico svojega rojstva praznuje jutri obče znani vinski veletržec v Spodnji Šiški, gospod Alojzij Zajec. Vrlemu rodoljubi najiskrenejše čestitke! Še mnogo srečnih, zadovoljnih let!

lj Samonemške ulične napise nameravajo Nemci na svojih hišah pribiti poleg magistratnih samoslovenskih. Tako pozivajo nemške hišne posestnike »Deutsche Stimmen«.

lj 27. pešpolk se vrne v Ljubljano 18. t. m.

lj Uradne ure v odvetniških in notar-skih pisarnah. Društvo odvetniških uradnikov je prosilo odvetniško zbornico, naj bi se uvedel pri uradnih urah v ljubljanskih odvetniških in notarskih pisarnah angleški sistem. O tej prošnji bi moral razpravljati občni zbor odvetniške zbornice, ki se je vršil v soboto. Predno pa je prošnja prišla v razpravo, je toliko gg. odvetnikov odšlo, da je postalo zborovanje — nesklepčno in se o prošnji ni moglo sklepati.

lj Košnja se je pričela. Včeraj je došlo mnogo koscev v Ljubljano dela iskat. Kakor običajno, so se razpostavili po Cesarja Jožefa in Vodnikovem trgu, kamor je prišlo tudi več gospodarjev, ki so vse kosce najeli.

lj Na ljubljanskem polju je včeraj vse mrgolelo. Ljudje so namreč sadili zeljne sadike, ker je dež dovolj namočil sicer silno razsušeno zemljo. Sadike so se lepo prijele, ker je še zvečer močno deževalo. Danes je bila na trgu velikanska množina zelenih in pesnih sadih na prodaj, da se je lahko vsakdo ž njimi preskrbel.

lj Nevaren tat aretiran. Že mnogokrat zaradi tatvine predkaznovani Jožef Oltra (Lojtra) je bil v soboto po policiji prijet, ker ima prepovedan povratak v mesto ljubljansko. Oltra je zasledovalo tudi orožništvo zaradi neke tatvine v kemični tovarni.

lj Umrli so: Uršula Resnik, zasebnica, 83 let, na Prulah 23. — Jožefa Gril, eksekutorjeva žena, 50 let. — Katarina Zupančič, kleparjeva žena, 27 let. — Alojzij Dolenc, hlapec, 19 let. — Jožefa Zalokar, posestnikova žena, 35 let. — Ivana Mazi, zasebnica, 73 let, Ravnikarjeve ulice 7.

lj Toča je padala včeraj popoldne po ljubljanskem polju, a ni napravila posebne škode.

lj Ljubljanske ceste. Ljubljana ima vse pogoje napredujočega in prijaznega mesta. Obžalovati je le dejstvo, da se poklicani sedanji mestni očetje z županom vred premalo brigajo za mesto. Kdor je le količkaj potoval po svetu, sodil je napredek mesta najprej po snažnosti ulic. Če iz tega stališča sodimo Ljubljano, moramo reči, da je dolga — vas. Poletu neznosen prah, v deževju blato in pozimi grčasta ledeno - snežna skorja, da si skoraj zlo-miš nogo, če moraš naglo hoditi, ali pa polomiš voz in pobiješ konja, če prav počasi, po polzevo ne voziš. Ta brezbriznost za pravilno negovanje javnih prometnih potov se maščuje. Tulec, če le more zbeži, ker ne more prenašati teh ne-

dostatkov. Tisti stari »šimel« glede naših cest in ulic je še vedno v veljavi, kakor je bil pred petdeset leti, samo, da je bilo prej še bolje, kakor sedaj. Sicer imamo vodovod in škropilne vozove. Škropiti samo pa ne zadošča, treba je tudi pometati in prah odstranjevati. Poprej so škropili z vozom, in to je bilo za ulice bolj praktično, škropilni vozovi so za široke ulice in trge. Takoj po škropljenju se morajo ceste pometi in sicer zgodaj jutraj, z mokro metlo, saj ima lahko vsak oddelek pometalcev voziček in sod vode, da pomoči metlo. Pometati in škropiti ob 7. in 8. uri jutraj, ko je promet posebno šolskih otrok živahen, je neumestno in škodljivo. Samo škropiti, pa ne pometati, je pa neumnost, ker sonce v pol ure zopet vse posuši. Cestni pometalci se rekrutirajo iz slabotnih starih revežev, katere hoče občina na ta način preskrbeti. Kako bi naj tak človek naglo delal, če komaj hodi? Snaženje ulic se mora spraviti v zisteni. Cestni pometalci morajo biti krepki delavci, plačani, kakor zaslužijo in sicer v stalni službi. V znak, da so mestni uslužbenci morajo nositi mestne čepice. Mesto se razdeli v več delov, in vsakemu delu se prideli gotovo število pometalcev. Dva nadzornika pa lahko z biciklji nadzorujeta delo, ki mora iti urno izpod rok. Le tedaj če bomo imeli prometna pota v Ljubljani lepa, snažna, bo mesto napredovalo. Stavbeni urad pa mora skrbeti, da se po-ta pravilno posipajo in s takim materijalom, ki udrži ceste. V bližnji okolici imamo izvrsten materijal, stane sicer nekaj več, kakor navadna šuta, a je zato cesta trdna in ne potrebujejo toli poravil. Pravilno negovanje cest pa zahteva valjarja. Šuto sedaj pri nas sterejo vozovi, in delajo prah. Valjar pa vtisne šuto v mokra tla, in cesta postane trda. Kaj pomagajo vsi ostri ukazi zoper jetiko, kaznovanje vsakega pljunka na tla s 400 kronami globe, če moramo cele kilograme prahu požirati, ako slučajno nekaj dni ne dežuje. Čuditi se moramo, da nihče tega ne vidi. Pa kako. Naš župan potuje vedno po širnem svetu in gleda le redkokrat v letu naše mesto, in še to iz mehke kočije. Takega župana ne more nobeno mesto rabiti, še manj pa drago plačevati. Ljubljana potrebuje župana, ki se na lastne oči prepriča o nedostatkih mesta, ki je v dotiki s prebivalstvom, ne pa kakor kineški ali siamski vladar, katerega ljudstvo le ob velikih slavnostih sme pozdraviti in to s povešenim obličjem.

lj Rop? V soboto se je raznesla po Ljubljani vest, da so Schwarzovo prodajalko na Sv. Petra cesti našli v trgovini zvezano in da je bila blagajna oropana. Dognalo se je, da je dekle le histerično in da se ni izvršil noben rop in noben napad.

Razne stvari.

Nezasišana tatvina. V Petrogradu je bil te dni odkrit spomenik carju Aleksandru III. Okolu spomenika, kjer je sedel car in njegovo spremstvo, je bilo vse okrašeno z najfinejšimi tapeti in raznimi drugimi dragocenimi predmeti. Komaj je bila ceremonija dovršena, so prišli vozniki z vozovi in delavci, da snamejo tapete in druge dragocene predmete. Policija je ljudem pomagala spravljati in naložiti na vozove, ki so se na to odpeljali. Kmalu so pa konstatirali, da so bili to tatovi in ne delavci lastnika tapetov. Tatovi so izgubili brez sledu. Policiji, ki jim je pomagala, se roga vse v mestu.

Kozarci iz ledu. Holandski inženir Hrizer je napravil kozarec iz ledu, kateri bo imenitno služil v poletnem času. Kozarec je 13 cm visok, 3 cm debel, 100 gr težak in drži četrto litra. Pijača je lahko pol ure v kozarcu, predno se začne topiti. Ker so ledu primešani sadni sokovi, se bo lahko zaužilo še kozarec, ko se stopi. Na Holandskem že prodajajo take kozarce.

Jubilej frančiškanskega reda. Te dni obhaja frančiškanski red, ki je največji, sedemstoletnico svojega obstanka. Ob tej priliki se vrši v Assisi na Italijanskem generalni kapitelj, frančiškanski red šteje 1413 samostanov in hospicov, v katerih biva 16.894 redovnikov. Izmed teh je 40 škofov in dva kardinala.

Fotografska noviteta. Zanimiv fotografski unikum je fotografiranje mesta Požuna in okolice z visočine 7000 metrov, ki se je baje izvrstno posrečilo in je bodo reproducirali na razglednicah.

Umetni muzej gluhomemih. V francoski narodni gluhomemnici so ustanovili muzej za umetnine, izvršene po gluhomemih. Kakor imajo slepci posebno nadarjenost za godbo, tako se pri gluhomemih opaža veliko zmožnost za upodabljanje čustvenost. Vsa razstavljena dela: slike, kip, plakete, svetinje itd. potrjujejo to. Eden bivših gojencev — Friderik Peyson — je dobil pred leti celo rimsko nagrado. Ravno dela tega gluhomemca so napotila ravnatelja zavoda, da je začel delati za otvoritev umetnega muzeja gluhomemih.

Ločitev zakona radi kajenja. Trgovski potnik Frank A. Johnstone je pred sodiščem v Čikagi zahteval ločitev zakona,

ker žena pokadi preveč cigaret. Mož trdi, da ne more prenašati tobakovega dima.

Velika tatvina sodnih spisov v Londonu. Predminolo soboto popoldne, ko so bili uradi zaprti, kakor navadno vsako soboto popoldne, je obstal pred mirovnim sodiščem v Londonu velik voz za prevažanje pohištva. Iz voza stopi nekaj mož, ki pokažejo vratarju pismeni nalog predsednika mirovnega sodišča, da se vsi stari akti zlože v voz v svrhu premestitve. Vratar je takoj odprl arhiv, kjer so bili nakopičeni spisi zadnjih 25 let in moške so vzeli kolikor je pač držal voz. Potem so naročili vratarju, naj arhiv zopet zaklene, po ostale spise da še pridejo. In res je prihodnje sobote zopet prišel isti voz in vani so s pomočjo vratarja in nekaterih sodnih slug zložili še vse ostale spise. Nekaj dni potem je rabil mirovni sodnik nek star akt in je poslal enega svojih uradnikov, da ga poišče v arhivu. Toda kako se začudi sodnik, ko mu pride uradnik povedati, da je arhiv odpehjan in na njegovo povelje premeščen — kam, bo sam najbolje vedel. Takoj na to so obvestili redarstvo in ni imelo uspeha. Da bi se bilo drznim lopovom šlo zgolj za star papir, ni mogoče verjeti, ker se za tako malenkosten plen pač ni izplačalo podajati v toliko nevarnost. Najbrže se gre za spise iz kake družinske afere višjih krogov.

Znanost in umetnost.

Novo! Bisernice iz belokranjskega narodnega zaklada. Ivan Šašel, 1909. II. del. Kako željno so prijatelji narodnega slovstva pričakovali te knjige! I. zvezek »Bisernice« je bil povsod z navdušenjem sprejet, drugi pa gotovo ne bo nič manj. Vajset let živi pisatelj, g. Šašel, med belokranjskim narodom, pozna njegovo dušo, njegovo mišljenje, njegovo čustvo. Avtor ni nabiral samo kot znanstvenik, ki gre večkrat mimo najlepših stvari, kakor slepec, ampak kakor mož, ki ljudstvo ljubi in zato umeva — umeva njega najlepše zaklade. In zato so »Bisernice« res biseri slovenskega narodnega slovstva. Kako je značaj belokranjske narodne pesmi in pravljice mehak in miloben; duh tega narodnega blaga je bolj hrvaški nego slovenski, jezik pa se približuje vednobolj književni slovenščini, ki jo gojita cerkev in šola. Zato je delo gosp. Šašlja, ki je silno mnogo nabral narodnega blaga, ne le zanimivo, ampak folkloristično velike važnosti.

Drugi del se nekoliko od prvega razlikuje in sicer v tem, da so skoraj vse narodno blago zanj nabrali in zapisali Šašljovi župljani sami. Kakor prvemu zvezku je tudi drugemu dodejan obširen slovarček, ki hrani premnogo zanimivega besednega gradiva. Od prvega zvezka se pa drugi s tem posebno odlikuje, da ima dodejane lepo izvedene podobe, ki predstavljajo belokranjske narodne noše in skupine, kakor so jih sestavili za dunajski jubilejni izprevod. — Knjiga obsega pregovore, epske pesmi, lirčne pesmi najrazličnejše vrste, pobožne, šaljive; nadalje vraže in običaje ter pravilice.

Brezdovmonno poseže vsak izobraženec po »Bisernicah«, saj imamo Slovenci malo takih del, ki bi nas tako globoko seznanili z narodno dušo.

Cena 2 K 60 vin. za broširan in 3 K 60 vin. za vezan izvod; na razpolago je tudi prvi zvezek, ki velja broširan 2 K, vezan pa 3 K.

Dobi se v »Katoliški Bukvarni«.

Telefonska in brzojavna poročila.

OŽJE VOLITVE V TRSTU.

Trst, 14. junija. Ožje volitve za IV. kurijo se vrše že v sredo. Laško-liberalna stranka je ponudila socialnodemokratski kompromis, da bi nikjer ne zmaga! Slovenci, socialnodemokratska stranka pa je kompromis odklonila. Vzlic temu je liberalna stranka sklenila v VI. okraju. (Sv. Jakob), kjer pridejo socialni demokrati, ki imajo v tem okraju postavljene same laške kandidate, v ožjo volitev s slovenskimi, svoje glasove oddati za socialne demokrate, v ostalih okrajih (I., II., III.,

IV., V.) pa bodo volili svoje dosedanje kandidate. Socialni demokrati so liberalcem baje odgovorili, da glede ožjih volitev z nobeno stranko ne stopijo v dogovor. To je pač čisto nemogoče. Laškim nacionalcem se zaradi njihovega strahotnega poraza najbrž blede. Drugače bi tudi ne bilo mogoče, da »Piccolo« piše članek, v katerem sanja o nekaki zmagi! Liberalizem povsod propada!

»DEMISIJA« DR. ZAČKOVA.

Dunaj, 13. junija. Ministrski predsednik dr. Bienerth, je cesarja v avdienci obvestil o »demisiji« dr. Začka. Cesar »demisije« ni sprejel. Dr. Začek bo kmalu imel priliko cesarja o razpolženju v češkem taboru informirati. Vest, da bi tudi poljedelski minister dr. Braj odstopil, ako odstopi Začek, ni resnična, kajti dr. Braj je že, ko je sprejel portfelj, izjavil, da se on smatra za »resortnega« in ne za političnega ministra. — Člani Bienerthovega kabineta so res silno iznajdljivi, če gre za to, da se obdrže na svojih mestih. Svojih stolov se drže z vso sofistiko, kar jo zmorejo in n. pr. diferenciacija med »resortnim« in »političnim« ministrstvom je silno originalna.

CESAR HVALI BIENERTHOVO VLADO.

Dunaj, 14. junija. Ministrski predsednik Bienerth je bil včeraj dolgo časa pri cesarju v avdienci. Bienerth je cesarju poročal o zadnjih parlamentarnih dogodkih. Cesar je izražal svoje posebno zadovoljstvo o stališču vlade ter je izrazil posebno priznanje tistim politikom v ministrstvu, ki so podpirali vladu, kateri pripadajo ter kot poslanci glasovali.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 14. junija. Gotovo je skoro, da bo v sredo zbornica pričela razpravo o proračunu z nekaterimi okrajšavami. Čuje se pa, da se vladi razun proračuna nič ne votira, mogoče pa je, da bo davčni odsek se proglasil preko poletja za permanentnega, da namestu finančnega načrta finančnega ministra izdela nov finančni načrt.

OGRSKA KRIZA.

Budimpešta, 14. junija. Ogrski ministrski predsednik Weckerle v sredo odpotuje na Dunaj ter bo v četrtek sprejet od cesarja. Za četrtek je sklican tudi izvrševalni odbor neodvisne stranke, katerega poročila in predloga Košut. Med drugim bo predložil Košut tudi proklamacijo na narod.

POTRES NA FRANCOSKEM.

Pariz, 14. junija. Razrušenih je pet vasi. Koliko je žrtev, se bo natančno izvedelo, ko odkopljejo vse razvaline. Mogoče je, da so uničene tudi oddaljene vasi, ki nimajo brzojavne zveze. V Rochewestu so dobili pod razvalinami celo roditeljo, mrtvo mater z dojenčkom v naročju, kar do glave zasuto. Tako je preživela 18 ur. Rodbinski oče je bil blazen, ko so ga odkopali.

NADŠKOF TOŽEN.

Pariz, 14. junija. Novega nadškofa v Bordeauxu toži državno pravdnštvo, češ, da je pri svojem nastopnem govoru v katedrali hujškal proti zakonu o ločitvi cerkve od države.

ŽENSKA IZVRŠILA PET UMOROV.

Dunaj, 14. junija. Policija je aretirala 42 let staro zasebnico Ano Kubowsky, rojeno v Celovcu, katero dolže, da je v svojem stanovanju umorila več oseb. Tekom enega leta so v njenem stanovanju umrli 56 let stari agent pl. Dornfeld, 35 let stari agent Ferdinand Reingruber, 84 let stara Marija Murmanh. L. 1903 pa sta v njenem stanovanju umrli zasebnik Eberle v stanovanju Kubovske v Opatiji in trgovec Bernard Köhalmi v njenem stanovanju na Dunaju. Ovadil je Kubovsko njen vrtnar Hlasny, katerega je pred dnevi zvabila k Donavi in ga hotela pahniti v reko. Kubovska je vse zgoraj imenovane osebe zastropila.

OBLAK SE JE UTRGAL.

Černovice, 14. junija. Včeraj popoldne se je nad Černovicami in predkraji utrgal oblak. Nižje ležeči deli mesta in kolodvora so bili pod vodo.

KNEZ KRIVOPRISEŽNIK.

Berolin, 14. junija. Obravnava proti knezu Eulenburgu radi krive prisega se prične v prvi polovici meseca julija.

KOLODVOR ZAŽGAN.

Peterburg, 14. junija. Veliki tovorni kolodvor Nikolajske železnice je zgorel. Kolodvor je bil zažgan, da se prikrijejo velike defraudacije.

SAMOUMOR SLIKARJA.

Monakovo, 14. junija. V tukajšnjem patologičnem zavodu se je ustrelil včeraj akademični slikar J. Fink.

KONJ GA JE USMRTL.

Gleiwitz, 14. junija. Posestniku Mintropu v Salechi je konj pregrizel vrat. Mintrop je bil takoj mrtev.

Priporočamo našim rodbinam
Polinsko ciferijo.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 14. junija

Pšenica za oktober	13.34
Rž za oktober l. 1909.	10.32
Oves za oktober	7.74
Koruza za junij 1909	7.81
Koruza za maj l. 1910	7.13

: Meblovana soba :

se odda s 1. julijem v Sodni ulici.

1650 Natančneje v upravnistvu »Slovenca«. 2—1

Ustna voda „Euodin.“

Specialiteta za kadilce.

3265 Glavna zaloga: (11)
Lekarna Ub. pl. Trnkozcy v Ljubljani.

Vinske sode

iz hrastovega lesa in sicer:

30 komadov od 6 do 8 hektov	
10 " " 15 do 18 "	
1 " " 30 "	
1 " " 50 "	
1 " " 60 "	

oddaja po primerni ceni M. Rosner & Co.
295 v Ljubljani. 156—1

Zastonj

torej brezplačno dobi vsak človek v lekarni Trnkozcy zdravne ročevža, lepo tiskano deset zapovedi za zdravje tudi po pošti se brezplačno razpošiljajo. 3257 52—

Učenec v pekarno

se sprejme iz poštene kmečke ali delavske hiše pod ugodnimi pogoji pri posestniku pekarnarje Ferd. Rož v Hračniku na Štajerskem. 1617 3—1

Modni salon za damske klobuke

B. Magdić, Ljubljana, hotel pri Maliču, nasproti

glavne pošte priporoča damske klobuke v veliki izbiri

oblike, cvetlice, peresa, nakit. Pariški modeli, znatno

nižane cene. Posebni oddelek v prvem nadstropju. 1367 c

O. BERNATOVIC

Ljubljana, Mestni trg 5.

Podružnice

Spljet, Celovec

- in Trst -

- Rezervni fond -

- K 300.000. -

Podružnice

Spljet, Celovec

- in Trst -

- Delniška glavnica -

- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje po čistih 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev in po dnevnem kurzu.